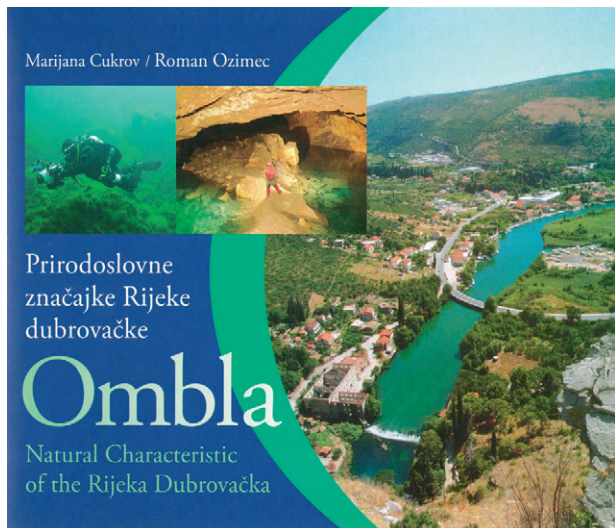

PRIKAZI KNJIGA

Marijana CUKROV, Roman OZIMEC, *Ombla – Prirodoslovne značajke Rijeke dubrovačke*, Hrvatsko biospeleološko društvo, Grad Dubrovnik, Dubrovačko-neretvanska županija, Zagreb, 216 stranica.

Na temelju stručnog elaborata *Prirodoslovne značajke rijeke Omble* izrađenog za potrebe grada Dubrovnika 2011. godine, te sustavnim biospeleološkim istraživanjima sustava Vilina špilja – Izvor Omble financiranim od HEP-a za potrebe moguće izgradnje HE Ombla, rodila se ideja o sveobuhvatnoj knjizi o prirodoslovlju Omble. Tako su autori Marijana Cukrov i Roman Ozimec, dopunjujući prethodne materijale brojnim fotografijama, nacrtima i kartama uspješno napisali knjigu *Ombla – Prirodoslovne značajke Rijeke dubrovačke* koja je iz tiska izašla u srpnju 2014. godine.

Marijana Cukrov (dipl. ing. biologije, mr. sc. oceanologije, dr. sc. znanosti o moru) viša je inspektorica zaštite prirode pri Upravi za inspekcijske poslove zaštite prirode, Ministarstva

kulture Republike Hrvatske. U svom dugogodišnjem radu bavila se ekologijom mora, zaštitom prirode, zatim speleologijom i osobito biospeleologijom. Samostalno ili u koautorstvu objavila je 30-ak radova, te sudjelovala na približno tolikom broju skupova, kao i u brojnim istraživanjima na terenu.

Roman Ozimec (dipl. ing. agronomije, mr. sc. biologije) stručnjak je za povijest istraživanja, bioraznolikost i ekologiju faune beskralješnjaka, a posebno špiljske faune Dinarida; taksonomiju, biogeografiju i bionomiju paučnjaka (*Arachnida*), kornjaša (*Coleoptera*) i striga (*Chilopoda*) te stručnjak za sjemenarstvo, kvalitetu poljoprivrednih proizvoda, tradicijsku poljoprivredu i agrobioraznolikost. U 30-godišnjem radnom iskustvu sudjelovao je u 90-ak domaćih i međunarodnih projekata, bio urednik brojnih knjiga, autor je dvadesetak izvornih znanstvenih radova, tridesetak stručnih radova, oko 120 stručnih elaborata, 18 knjiga te preko 500 popularnih članaka.

Iznimno bogato opremljena knjiga, napisana dvojezično na hrvatskom i engleskom jeziku, obiluje brojnim fotografijama, starim razglednicama, kartama, speleološkim nacrtima što ju čini vrlo privlačnom za čitanje. U uvodnom dijelu autori daju posvetu i zahvale, te predgovor, a zatim slijedi 10 poglavlja:

1. Uvod
 2. Pregled prirodoslovnih istraživanja
 3. Toponimija, geografija i geomorfologija
 4. Geologija, pedologija i hidrologija
 5. Staništa
 6. Bakterije, praživotinje, alge, gljive i lišaji
 7. Flora i vegetacija
 8. Fauna
 9. Osobite prirodoslovne vrijednosti
 10. Zaštita, daljnja istraživanja i održivo korištenje
- i konačno Odabrana bibliografija Omble s preko 300 vrijednih naslova vezanih za ovo područje.

U prvom, uvodnom poglavlju knjige definira se područje Dubrovnika, te glavni pojmovi koji se provlače kroz cijelu knjigu kao što su Dinarski krš i krški fenomeni, zaštita i održivo korištenje, kulturno-povijesna važnost područja te ugroženost. Drugo poglavlje *Pregled prirodoslovnih istraživanja* prikazuje istraživanja područja Omble od prvog spomena rijeke (Arion) u Pseudo-Skilaksovom Periplusu, preko spomena u kasnijim putopisima i književnosti sve do prirodoslovnih istraživanja čiji počeci sežu u 16. stoljeće i

traju do danas. Geoznanstvene discipline obrađene su u trećem i četvrtom poglavlju, te su promatrane odvojeno. U trećem poglavlju *Toponimija, geografija i geomorfologija* autori, uz navedeno, razmatraju i klimu (iako to u naslovu nije naznačeno), kao i antropogeni utjecaj na prostor. Budući da je knjiga prirodoslovnog karaktera, nema dublje analize socio-geografskih obilježja prostora. *Geologija, pedologija i hidrologija* izdvojene su u četvrto poglavlje, iako se sve discipline moglo promatrati u jednom kontekstu, što je uobičajenije za geografska znanstvena istraživanja. Peto poglavlje o staništima detaljno razmatra staništa, generalno podijeljena na kopnena, podzemna, vodena i kompleksna estuarijska. Bakterije, praživotinje, alge, gljive i lišaji razmatrani su u šestom poglavlju, neovisno o sedmom (*Flora i vegetacija*) i osmom poglavlju (*Fauna*). Kroz sva tri poglavlja autori su dali iscrpan opis pronađenih vrsta te sve bogato fotodokumentirali. Kroz deveto poglavlje *Osobite prirodoslovne vrijednosti* daje se naglasak na iznimne vrijednosti ovog područja kojima je prirodan osobiti značaj. To je posebice važno radi argumentacije protivljenju i korektnom modeliranju budućih invazivnih građevinskih zahvata u prostoru, kao primjerice planiranoj podzemnoj hidroelektrani Ombla. Za ilustraciju ove vrijednosti, u špiljskom sustavu Vilina špilja – Ombla obitava 160 vrsta, od kojih je 67 pravih špiljskih vrsta, a buduća istraživanja mogla bi pokazati i veći broj. U posljednjem poglavlju *Zaštita, daljnja istraživanja i održivo korištenje* na temelju prethodnih poglavlja, daju se preporuke i smjernice za buduća istraživanja i zaštitu ovog prostora.

U kontekstu rasprava o zaštiti ovog prostora, knjiga ističe brojne prirodoslovne vrijednosti ovog kraja, nadovezujući se radove autora koji su do sada istraživali Omblu i njezinu okolicu, ali i dajući osobni izvorni doprinos autora. Osim toga u zaključcima knjige navode se potrebe za daljnjim i sustavnijim istraživanjima područja Omble, utvrđivanjem nultog stanja okoliša i poticanjem, prije svega, turističkog razvoja ovog iznimnog područja.

Denis Radoš